Štev. 253 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) V Trstu, v soboto 29. oktobra 1921 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLVI

Izhaja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik tiskarna Edinost. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 stot. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Ne — v grob nočemo!

«Nazione» je nedavno «dokazovala», da je zahteva istrskih Slovanov po primernem zastopstvu v bodočem deželnem odboru popolnoma neopravičena. Istra da je po dveh tretjinah italijanska, da se je po prevratu ne more več smatrati kot dvojezično deželo in da dosledno temu ne more biti več govora o kaki mešani upravi. Vse te «razloge», ki jih je list poslal v boj v podkrepljenje svojega stališča, nam jasno potrjuje odgovor, ki nam ga daje «Nazione». Skuša se braniti kakor se pač skuša braniti človek, ki so ga pritisnili ob zid. Ne vzpodbija več naših konkretnih ugotovitev, marveč se «Nazione» umika za barikado splošnih trditev inf raz, ki so sicer v prilog nje stališču, ki pa nimajo prav nobene veljave za druge ljudi. Ponavlja enostavno, da se prejšne razmere, kakor se odražajo v uspehih ljudskega štetja, za italijansko stran odpravljene in da so uspehi zadnjih volitev verna slika položaja.

Vendar se sedaj «Nazivne» umika. Ne upa si več tajiti nasilstev za časa volitev. Skuša pa rešiti svoj položaj s trditvijo, da so bili to le osamljeni lokalni dogodki, brezpomembni za skupni uspeh volitev. Da pa «Nazione» sama občuti šibkost te svoje trditve, priča dejstvo, da niti z besedico ne reagira na našo trditev, da so tudi druge italijanske stranke — socijalisti in republikani — vložile take, s konkretnimi navedbami podprte proteste, kjer — kakor mi — ne priznavajo veljavnosti teh volitev in zahtevajo, naj se volitve v Istri razveljavijo!

«Nazione» se umika nadalje, ko trdi, da ni nikdar tajila, da v Istri živi tudi slovansko prebivalstvo. Kako pa je mogla poprej trditi, da istrska pokrajina ni več dvojezična in da ne more biti več govora o mešani upravi?! «Nazione» se umika, češ da **ne odklanja slovanskega zastopstva v novem deželnem odboru.** Potem pa meša in se zvija proti temu, da bi se iz tega njenega pripoznanja tudi izvajale logične posledice. Ni nasprotna sodelovanju Slovanov na upravi, noče pa, da bi Slovani upravo nekako poplavili. Izključuje «il condominio d'un altra nazionalitá». «Nazione» tolmači to svoje megleno stališče tako-le: sodelovanje Slovanov ne sme dobiti tolikega razmaha, da bi «paraliziralo in sabotiralo to, kar **hočejo storiti Italijani!**»

Italijanski list naj le vzame hitro patent na to svoje tolmačenje pojma sodelovanja! Iznajdba je to, ki nima prednice. Slovani naj bi omejevali svoje sodelovanje na to, da bodo asistirali; toda pritrditi ali vsaj molčati morajo k vsemu, kar bodo ukrepali in sklepali njih nasprotniki! Naši naj bi sodelovali kakor občinstvo — v gledališču! Grazie tante — spoštovana «Nazione»!

Potem pa prihaja z nazorom, ki utegne silno učinkovati na kako šuvenistično razpaljeno glavo, ki mu pa noben misleč človek ne more pritrditi. Po njenem naj bi se deželna uprava uredila le z ozirom na varnost države, ne pa z ozirom na potrebe in faktično stanje dežele. Slovanom pa da je malo mari za interese Italije! S tem hoče «Nazione» potisniti vprašanje na drugi tir. Navadna grda igra je to. Kadar so v zadregi, kako bi odklanjali tudi najpravičnejše zahteve slovanskega prebivalstva, vlačijo vmes svojo pretvezno skrb za varnost države. Slovanom da ni nič na interesu države, so torej nje nasprotniki! Ali, to ni nikak argument; to je le drzno **podtikanje.** Mi pa smemo vprašati, mari so vsi tisti Italijani, ki najodločneje odklanjajo avtonomijo, kakor jo hoče vlada določiti za te pokrajine: mari so vsi ti Italijani tudi nasprotniki Italije?! Saj naglašajo, da odklanjajo tako avtonomijo ravno zato, ker so dobri Italijani in ker ljubijo Italijo. Kak nesmisel je to, če se označa za sovražnike države tiste, ki zahtevajo dobro, smotreno in pošteno uredbo deželne uprave, ob kateri bo moglo zadovoljno živeti vse prebivalstvo!! In vsakdo poreče, da je v največjo varnost za državo, če ima ravno na svojih mejah zadovoljno prebivalstvo! Argument torej, s katerim prihaja «Nazione», utegne biti v skladu z nje pretiranim nacionalizmom, z željo, da bi se slovansko prebivalstvo v deželi raznarodovalo in narodno in politično nulificiralo, ni pa v skladu ne z interesom dežele, ne z onim države. Je lahko kdo najhujši nasprotnik režima in njegovih metod, a vendar najboljši patrijot. Tako naziranje je last vsega svobodoljubnega in demokratičnega sveta, pri «Nazione» pa se sami izključujejo iz te gotovo častne skupnosti.

Ne, ne, do take vloge statistov, ki nam jo milostno dovoljuje «Nazione», do takega «sodelovanja», ob katerem bi morali naši zastopniki le molče asistirati, ko nam drugi kopljejo grob — se mi ne ponižamo! Najodločneje zahtevamo primerno zastopstvo na deželni upravi in pravico za naše zastopnike, da bodo mogli interese našega naroda v Istri zastopati kot povsem enakopraven sestaven del deželne uprave. Če pa hočejo gospoda po vsej sili imeti boj, pa naj ga bodo imeli! Svoje pravice do življenja in svoje narodne dostojanstvenosti zavedajoč se narod se ne pušča kar tako potisniti v narodni in politični grob. In to je ravno, kar bi «Nazione» hotela!

Jugoslavija

Akcija malega sporazuma proti Ogrski. Ultimat. — Karla internirajo mogoče na Malti. — Transport čez Jugoslavijo

BELGRAD, 27. Ministrski svet je imel včeraj skoraj celi dan nepretrgoma odločilne seje, na katerih je razpravljal o trenotnem zunanjepolitičnem položaju in o vsebini ultimata malega sporazuma Ogrski. Najprej so bila prečitana došla poročila jugoslovenskih poslanikov iz raznih držav glede Karlovih avantur. Jugoslovenski poslanik iz Bukarešte javlja, da je stališče romunske vlade enako stališču Jugoslavije. Samo romunska vlada misli, da je treba poprej počakati na mandat velike entente proti Ogrski. Jugoslovenski poslanik v Pragi g. dr. Vošnjak javlja, da je češkoslovaška vlada solidarna v nadaljnem postopanju proti Ogrski z Jugoslavijo v smislu sporazuma.

Dopoldanska seja je trajala od 11 dop. do 2. pop. Po ugodnih poročilih je set generalnega štaba vojvoda Bojovič podal obširno poročilo o vojaških pripravah in o načrtu generalnega štaba v slučaju, da ne bi uspela diplomatična akcija malega sporazuma proti Ogrski. Mali sporazum je poveril diplomatično akcijo v izvršitev Jugoslaviji. Vojvoda Bojović je ministrskemu svetu obširno poročal o kontingentu vojske, pripravljene proti ogrski meji, o njeni razvrstitvi in koncentraciji. Jugoslovenska vojska je pripravljena za vse slučaje. Trenotni položaj zahteva, da vlada nadaljuje z vojaškimi pripravami. Namestnik ministrskega predsednika g. Marko Trifković je na to prečital vsebino poslednje note velike entente Ogrski. Velika ententa je sklenila, da se Karl in njegova družina internira na otoku Malti v Sredozemskem morju. O tej internaciji se je v ministrskem svetu razvila živahna debata. Za slučaj, da se Karel prežene na otok Malto, je bila jugoslovenska vlada opozorjena od velike entente, da Karla in Cito transportirajo čez jugoslovensko ozemlje in da bo potrebno ukreniti varnostne odredbe za transport. Prevladovala je tendenca, da se Karl in člani njegove rodbine internirajo na kakem ameriškem otoku, da je popolnoma odstranjena vsaka nevarnost in onemogočen vsak vpliv Habsburžanov na Ogrsko.

Dalje je ministrski svet na popoldanski seji razpravljal o glavnih točkah ultimata Ogrski. Razpravljale so se točke o odstranitvi Habsburžanov iz Ogrske, o garancijah in o odškodnini. Ker se je debata zelo razpredla in je bila mestoma zelo živahna, je bila seja ministrskega sveta ob dveh prekinjena in se je ob 5. pop. nadaljevala.

Na seji je g. Marko Trifković obvestil ministrski svet, da je romunska vlada soglasna z Jugosloveni in da se strinja v vseh ukrepih Jugoslavije, da je pripravljena in gotova v slučaju, da se s strani Ogrske ne ugodi ultimatu malega sporazuma, pristopiti k vojaški intervenciji in izvršiti vsevojaške korake. Popoldanska seja je v glavnem redigirala vsebino ultimata. Kakor je izvedel dopisnik »Slovenskega Naroda«, je vsebina ultimata sledeča:

1. Odstranitev Karla Habsburškega in njegova internacija na kakem otoku. (Jugoslovenska vlada je za kak ameriški otok).

2. Ogrska vlada mora najkategoričneje izjaviti, da Karel nima nikake pravice več do ogrskega prestola in da je od sedaj naprej za vselej ukinjena pravica pretendenstva kakega člana habsburške vlade na ogrski prestol ali na katerikoli prestol.

3. V slučaju, da Ogrska teh pogojev ne sprejme v določenem roku, zasede mali sporazum z vojsko vso Ogrsko. Okupacija Ogrske traja dotlej, dokler Ogrska ne sprejme teh pogojev.

4. Popolno razoroženje Ogrske pod strogo kontrolo malega sporazuma.

5. Ogrska mora priznati pravico, da ima mali sporazum od nje zahtevati odškodnino, povzročeno vsled Karlove avanture.

6. Brezpogojna izpolnitev trianonske pogodbe.

7. Izgon iz Ogrske vseh jugoslovenskih državljanov, ki so podpirali Karlovo akcijo in zanj delali na Ogrskem propagando.

8. Kaznovanje vseh povzročiteljev Karlove avanture in njegovih svetovalcev.

Vlada je te pogoje redigirala v obliki ultimativne note z zelo kratkim rokom. Vsebina note je bila takoj sporočena kralju Aleksandru, ministrskemu predsedniku Pašiču, dalje v Prago in Bukarešto. To v informitivne svrhe.

Glede Avstrije in Ogrske v vprašanju Zapadne Ogrske stoji jugoslovenska vlada na stališču, da to vprašanje ni v nikaki zvezi s sedanjim aktuelnim ogrskim problemom. Popoldanski seji je prisostvoval tudi še dalje načelnik generalnega štaba vojvoda Bojović.

Ob pol 6 zvečer je sprejel namestnik ministrskega predsednika g. Marko Trifković romunskega poslanika na belgrajskem dvoru Emandija. V tem trenotku je pred vladno palačo prispela po končanem shodu jugoslovenska akademska mladina, manifestirajoč za malo entento in vzklikajoč: »Proč s Karlom!« »Proč z Ogrsko!« Akademska omladina je romunskemu poslaniku priredila viharne in iskrene ovacije.

Romunski poslanik je namestniku ministrskega predsednika izročil poslednje obvestilo romunske vlade, ki izjavlja, da je popolnoma solidarna z odredbami jugosl. vlade in da je na ponedeljkovi seji ministrskega sveta romunska vlada podala pooblastilo generalu Avarescu, da izvede mobilizacijo vse pehote in kavalerije.

Ultimat Ogrski izročen

BELGRAD, 27. Ultimat male entente je bil danes izročen Ogrski. Ultimat se ne dotika beneškega sporazuma glede Zapadne Ogrske, ker ta pogodba ne tangira sedanjega problema.

Mala ententa obvladuje situacijo

BELGRAD, 27. Z ozirom na sedanjo diplomatično situacijo je prejel dopisnik »Sl. N.« sledečo informacijo: Jugoslovenska vlada si je na jasnem o načinu, kako naj nastopa mala ententa v nadaljnem razvoju ogrskega problema. Predvsem je popoln sporazum s Prago in Bukarešto. Dosedanje postopanje male entente je dvignilo njen ugled med zavezniki. Na drugi strani velika ententa sedaj uvideva, da so bile zelo upravičene prejšnje opozoritve male entente o političnih dogodkih na Ogrskem. Mala entente se hoče za vedno zavarovati takih diplomatičnih zapletljajev v lastnem interesu.

Vrhovni poveljnik vojske male entente

BELGRAD, 27. Povodom poročila načelnika generalnega štaba vojvode Bojovića je ministrski svet razpravljal tudi o imenovanju vrhovnega poveljnika celokupne vojske male entente. Ime poveljnika je še tajno. Najbrž bo vrhovni poveljnik eden jugoslovenskih generalov ali pa romunski general Avarescu.

Vojaške priprave v Jugoslaviji se nadaljujejo

BELGRAD, 27. Vojaške priprave Jugoslavije niso v nobenem oziru ustavljene, ampak se v polni meri nadaljujejo. V Belgradu samem je opažati mnogobrojne vojaške avtomobile, ki vozijo vojaški tovor. Na neki postaji je morala železniška uprava iztovoriti 50 vagonov sliv, da je zamogla dati vojaškim četam zadostne vozove za transport na razpolago.

Seja narodne skupščine

BELGRAD, 27. Ministrski svet je sklenil na včerajšnji seji, da se plenarna seja narodne skupščine skliče za soboto 29. t. m. ob 10. dopoldne. Namestnik ministrskega predsednika g. Marko Trifković bo odgovarjal na interpelacije o dogodkih na Ogrskem in bo pri tej priliki podal poročilo o zunanje-političnem položaju.

Za Karlom prihaja drug Habsburgovec na Ogrsko

BELGRAD, 27. Presbiro poroča iz Pariza: »Daily Mail« javlja iz Budimpešte, da je došel tjakaj nadvojvoda Albrecht, ki je oženjen s Horthyjevo hčerko in ki je pretendent na ogrski prestol. Mnogi trdijo, da so pristaši nadvojvoda Albrechta dobro manevrirali, ker so pregovorili Karla, naj sedaj poizkusi restavracijo, da bi se čim bolj diskvalificiral za vedno in tako zagotovil uspeh nadvojvode Albrechta.

Najetje jugoslovenskega državnega posojila v Londonu

BELGRAD, 27. Finančni krogi so prejeli iz Londona obvestilo, da je finančni minister g. dr. Kumanudi te dni z uspehom zaključil pogajanja za jugoslovensko državno posojilo. Posojilo bo znašalo 500 miljonov dinarjev v zlatu.

Čehoslovaška

Čehoslovaški poslanci zahtevajo zasedbo Ogrske

PRAGA, 28. Ob priliki razprave o izjavah ministrskega predsednika Beneša glede dogodkov na Ogrskem so vsi češki poslanci, zlasti pa slovaški zahtevali, naj se vodi nasproti Ogrski kar najbolj energična politika. V imenu slovaških avtonomističnih klerikalcev je imel načelnik stranke Hlinka govor, v katerem je izrazil vladi popolno zaupanje ter izjavil, da se vzpostavitev habsburške vladavine, ki ogroža predvsem osvobojeno Slovaško, na noben način ne more smatrati za notranjo zadevo ogrske države. Poslanec Hodža, ki je govoril za slovaške agrarce, je izjavil, da je na zavlačevanje ogrske vlade samo en odgovor na mestu, t. j. zasedba Ogrske po četah malega sporazuma. Socialist Bechyne je rekel, da bo, ako bi velike vlasti ne bile v stanu prisiliti Ogre k izpolnitvi mirovnih pogodb, prevzela in izvršila to nalogo Čehoslovaška s svojimi najbližnjimi zavezniki. Nemški meščanski poslanci so protestirali proti mobilizaciji ter vpili »proč z vojno!« Tedaj je prišlo med njimi in nemškimi socialnimi demokrati do nasilnega incidenta. Nemški socialni demokrati so sicer tudi glasovali proti vladi, sicer pa so izjavili, da so trdno pripravljeni storiti vse proti Habsburžanom.

Čehoslovaški tisk ugotavlja, da izraža Benčšev govor voljo vsega naroda, voljo, da se, če je treba tudi z najbolj energičnimi sredstvi, zagotovita v srednji Evropi mir in red.

Aretacije Madžarov v Bratislavi

PRAGA, 28. V Bratislavi so bili aretirani mnogi Madžari. Pri hišnih preiskavah v njihovih stanovanjih se je namreč našlo mnogo listin, ki dokazujejo, da so bile te osebe v stikih z madžarskimi iredentističnimi organizacijami.

Severno od Salgotarjana je ogrska patrula prekoračila češkoslovaško mejo.

Češkoslovaška je za mobilizacijo dovolj finansirana

PRAGA, 28. Minister financ Novák je izjavil v bančnem uradu finančnega ministrstva, da je Češkoslovaška v finančnem pogledu položaju popolnoma kos in da ne bo povzročila mobilizacija nikake inflacije novih bankovcev. Novih bankovcev ne bo republika v nobenem primeru tiskala.

Med Italijo in malim sporazumom ni nesoglasja!

PRAGA, 28. Listi objavljajo obvestilo uradnega dopisnega urada, s katerim se zanikujejo vesti o domnevnem nesoglasju med Italijo in malim sporazumom glede habsburškega vprašanja. Isto obvestilo naglaša, da je Italija ponovno dokazala, da misli v tem vprašanju odločno nastopati dogovorno z malim sporazumom.

Ogrska

Povzročitelji Karlovega puča

Poslanca Benitzky in Szmrecsany, ki sta obtožena kot povzročitelja prevratnega poizkusa, sta se budimpeštanski policiji prostovoljno javila in sta že v policijskem zaporu.

Rusija

Lenin o spremembi gospodarske politike sovjetske vlade

MOSKVA, 26. Na shodu organizacij za politično vzgojo, ki se je pred kratkim vršil v Moskvi, je imel Lenin velik govor o novi gospodarski politiki sovjetske Rusije. Vi ne boste mogli ni razumeti, je rekel Lenin zborovalcem — kako oster preobrat se je izvršil v sovjetski vladi in v komunistični stranki. Naša prejšnja politika je predpostavljala, da se bo prehod k staremu ruskemu gospodarstvu, t. j. k državni proizvodnji in razdelitvi izdelkov na komunistični podlagi izvršil naenkrat. Začetkom l. 1918. smo računali, da bo miren razvoj mogoč. Motili smo se. Takrat smo imeli pred seboj nevarnost vojne in res je obenem s čehoslovaško vstajo izbruhnila tudi državljanska vojna, ki je trajala do konca l. 1920. Pod vplivom te okoliščine in še drugih smo napravili pogrešek, da smo se odločili za takojšnji prehod v komunistično proizvodnjo in razdeljevanje blaga. Ta poskus nas je prepričal o dvomljivi vrednosti takega prehoda, ki je sicer bil tudi v nasprotju z vsem, kar smo prej pisali o prehodu od kapitalizma k socijalizmu. Vsled tega smo se odločili za strategični umik, da bi ne bili popolnoma premagani. To je bilo neizogibno. Na gospodarski fronti smo doživeli spomladi l. 1921. resen poraz. Pokazalo se je, da je zgradba našega gospodarstva postavljena na mehka tla. Naše gospodarstvo ni nikakor spodbujalo proizvajalnih moči, dasi je bila v tem glavna naloga, ki smo jo imeli pred očmi. Enaka razdelitev potrebščin se je izkazala kot vzrok globoke gospodarske in politične krize. S tem, da smo mesto razdeljevanja potrebščin uvedli davek v naravi, smo se v izdatni meri povrnili k svobodni trgovini in h kapitalizmu. V kakšnem obsegu, tega še ne moremo vedeti. Koncesije in dajanje v zakup pomenijo tudi obnovitev kapitalizma.

Odločilno vprašanje pa je, komu bo nov položaj na korist, s kom bo šel kmetski stan, s proletariatom ali s kapitalizmom, kdo bo hitrejši, ali se bo kapitalizmu posrečilo, da se hitreje organizira in da vzame proletarijatu oblast, ali pa bo proletarijat dovolj sposoben in bo držal kapitalizem na uzdi naslanjaje se na kmetski stan. Od uspeha te borbe bo odvisen naš položaj. Največje težkoče v tej nalogi so sledeče: Moramo vzbuditi v kmetu osebno zanimanje za gospodarsko življenje, kar pa je zelo težko; dalje moramo pridobiti vsakega specialista za to, da se bo zanimal za razvoj in razmah proizvodnje. Do danes se nam to ni posrečilo. Šele danes priznavamo, da se morajo vse panoge gospodarskega življenja razvijati na podlagi osebnih interesov. Z ozirom na število naših shodov smo v tem pogledu gotovo prekosili vse države na svetu. Držimo shode, toda vlade države na svetu. Držimo shode, toda gospodarimo brez omahovanja, gospodarimo odločneje kakor kapitalist, drugače ga ne bomo premagali. Pri delu ni treba preveč govoriti! Zavedajmo se, da se ves svet hitreje razvija kot mi in da je ves ta svet proti nam sovražno razpoložen. V najkrajšem času se mora odločiti, ali smo sposobni delati zase, drugače je republika izgubljena. Gospodarite vsi! Pri nas bodo gospodarili tudi inozemski kapitalisti, ki bodo imeli od vas velike dobičke. Toda vi se boste od njih naučili gospodariti in se le tedaj, ko se naučite to, boste mogli ustanoviti pravo sovjetsko republiko!

Treba je imeti pred očmi, da mora država tako gospodariti, da bodo zadovoljene potrebe kmetskega prebivalstva. Minuli so časi, ko so se morali delati dalekosežni politični načrti. Sedaj je prišel čas, da te načrte začnemo praktično izvajati.

Romunska

Porod v romunski kraljevi hiši

BUKAREŠT, 27. Prestolonaslednica je porodila dečka. Kneginja in novorojenec sta zdrava.

Italija

Vprašanje ljudskih šol v novih pokrajinah.

RIM, 27. Naučni minister javlja: «Nekateri so naglašali, da je vlada na šolskem polju v novih pokrajinah storila nerazmerno več za srednje šole, dočim se ukrepi, ki se tičejo vprašanja ljudskih šol, omejeni le na vprašanje gmotnega položaja ljudskošolskih učiteljev. Stvar je v tem, da so morali vlada kakor tudi generalni civilni komisariati vprašanje preuredbe uprave, učnega načrta in disciplinarnih predpisov za ljudske šole prepustiti vse avtonomim deželnim šolskim oblastvom, ki imajo edina pravico izdajati tozadevne ukrepe. S kr. odlokom od 21. avgusta 1921 št. 1269 pa se je ustanovilo izredno zastopstvo za nove pokrajine, kateremu je v slučajih potrebe dovoljeno izdajati zakonske predpise, ki so prej izhajali iz deželnih zborov. Zraven tega se bodo v smislu kr. odloka od 8. septembra 1921 št. 1319 kmalu ustanovile posvetovalne komisije, ki bodo imele proučevati in izdelati predloge za končno ureditev uprave novih pokrajin, med drugim tudi vprašanja ljudskih šol. Zato je naučni minister Corbino dal urediti vse tozadevne spise, da jih v obliki načrtov za odloke predloži najprej imenovanim posvetovalnim komisijam a nato tudi deželnim odborom. K proučevanju tega vprašanja bodo v smislu § 7. odloka o posvetovalnih komisijah poklicani izvedenci, ki se bodo vzeli izmed osobja šolske uprave in tudi izmed članov učiteljskih organizacij.

Eksplozija smodnišnice in utrdbe Sant'Elena v Vado. — Ena vas popolnoma uničena

SAVONA, 27. Predvčerajšnjim je začel goreti gozd, ki se raztega okoli vojaške utrdbe Sant' Elena pri Vado Sigure. Vsled požara se je vnel smodnik v smodnišnici in omenjena utrdba je zletela v zrak. Pri eksploziji je našlo smrt 20 oseb, ranjenih je bilo nad 300 oseb. Eksplozija je skoraj popolnoma uničila vas Bergeggi.

Francija

Poslaniška konferenca odobrila beneški sporazum.

PARIZ, 28. Poslaniška konferenca je na svoji včerajšnji seji potrdila beneški sporazum. Nato je vzela na znanje pismo nemškega poslanika Meyerja, ki sporoča, da bo Nemčija imenovala čim prej svojega zastopnika za gospodarska pogajanja s Poljsko, ki jih predvideva odločitev zaveznikov glede Gornje Šlezije.

Bivši kralj bo prepeljan na angleški topničarki v Galac.

PARIZ, 28. Poslaniška konferenca je sklenila na svoji včerajšnji seji, da se bo bivši cesar Karel vkrcal na angleško topničarko, ki se nahaja pred Budimpešto in ki ga bo prepeljala v Galac, kjer bo čakal odločitev zaveznikov glede kraja svoje končne internacije.

PARIZ, 28. Sklep poslaniške konference glede internacije bivšega kralja se tiče le njega samega in ne tudi bivše kraljice Zite, dasi je spremljala svojega soproga in je bila tudi vmešana v zadnje pustolovstvo. Gotovo pa je, da bo Zita sledila svojemu soprogu.

Mesto končne internacije bo najbrže Malta ali Madera.

Francoska pomoč Rusiji.

PARIZ, 27. Finančna komisija zbornice je vzela poročilo Noulensa na znanje ter potrdila načrt, s katerim se odpre kredit petih miljonov frakov za stradajoče v Rusiji.

Anglija

Vprašanje albanskih mej pred dolnjo zbornico.

LONDON, 28. Lord Robert Cecil je vprašal v dolnji zbornici, katere države zavlačujejo rešitev vprašanja albanskih mej. Cecil zahteva, naj bi bile seje poslaniške konference javne, da bi svet videl, kdo je odgovoren za to zavlačevanje. Lloyd George je rekel, da bi Cecilov predlog nikakor ne olajšal rešitve vprašanja. Pričakuje se v najkrajšem času sklep poslaniške konference glede te zahteve. Cecil je nato vprašal, ali ni to vprašanje rešeno že par tednov in ali ne nasprotuje kaka država tej rešitvi. Wedgwood je vprašal ali ni Italija tista država, ki ima interes na tem, da ostane to vprašanje še nadalje nerešeno. Na ti dve vprašanji Lloyd George ni hotel odgovoriti.

Vprašanje neodvisnosti Egipta. — Sporazum med angleško vlado in Egipčani.

LONDON, 28. Dopisnik lista «Times» poroča iz Kaire, da so glavne točke sporazuma med Anglijo in Egiptom sledeče: 1. Angleške čete bodo držale samo Port Said in vzhodni del sueškega prekopa. 2. Imenovan bo posebni angleški nadzornik egiptovskega državnega dolga. 3. Egipt bo imel pravico ustanavljati svoja zastopstva v inozemstvu, toda pri sklepanju pogodb z drugimi državami bo moral vprašati angleško vlado za svet. Izvzete so samo trgovske pogodbe. 4. Aleksandrija bo angleško morsko oporišče z mednarodno policijo. 5. Angleško-egiptovski Sudan bo, kar je bil do sedaj, a preskrba Egipta z vodo bo zajamčena.

Angleži in Karel

LONDON, 28. Lloyd George je odgovarjal v dolnji zbornici na neko vprašanje o zadnjem poskusu bivšega kralja Karla. Lloyd George je rekel, da je ogrska vlada, ki drži bivšega cesarja kot ujetnika, vprašala, kje se bo Karel Habsburški končno interniral. Zavezniške države — je dostavil Lloyd George — se sedaj posvetujejo o tej zadevi. V drugem delu interpelacije je bilo sledeče vprašanje: Ali sodeluje pri tem tudi angleška vlada? Lloyd George je rekel da dá.

Angleško-irska pogajanja.

LONDON, 28. (Dolnja zbornica). Odgovarjajoč na razne interpelacije je Lloyd George izjavil, da se bo predložil parlamentu v potrdilo vsak sporazum, ki bi se sklenil pri pogajanjih z zastopniki irskega naroda, izvoljenimi po predpisih zakona.

Grška

Gunaris na Angleškem

LONDON, 28. Grški ministrski predsednik Gunaris in vojni minister Baltazzi sta imela pogovor z Lordom Curzonom, kateremu sta obrazložila grško stališče glede posredovanja v grško-turškem sporu.

Zdi se, da se med Grki in Turki ne vršijo nikaka neposredna pogajanja.

Turčija

Pred pogajanji med Grki in Turki

CARIGRAD, 27. Po poročilih iz Angore se nameravajo nacionalistični krogi najprej pogajati o sklenitvi miru s Francijo, Anglijo in Italijo in nato ločeno tudi z Grško. Grki so baje že sestavili pogoje za premirje. Vojaški in politični krogi v Angori izjavljajo, da so pričakovali ta grški korak. Naš odgovor — pravijo Turki — je znan in odločen: popolna izpraznitev Smirne in Trakije in povrnitev škode, ki jo je napravila grška armada.

Amerika

Harding o ciljih Zedinjenih držav na konferenci o razorožitvi

ATLANTA, 27. Včeraj je imel Harding govor, v katerem je izrazil svoje misli glede konference o razorožitvi. Pozival je navzoče, naj ostanejo tudi nadalje složni, da tako omogočijo udejstvitev tesnega združenja severa in juga ter s svojim zgledom pridobijo vse narode za sodelovanje pri vzpostavitvi trajnega prijateljstva med državami. Amerika — je rekel predsednik — gre na konferenco z namenom, da bo videla, kako pridobiva prijateljstvo med narodi na obsegu, in če se bodo pogajanja za skrčenje oboroževanja razbila, ne bo Amerika za to odgovorna. Jaz mislim, da sloni mir na zaupanju in na iskrenosti, ki prevevata sleherni narod. Ameriki se pač mora istočasno zagotoviti primerna sila za obrambo. Očitno je vse človeštvo za to, da se naredi poskus razorožitve. Zadržanje Zedinjenih držav mora biti tako, da jim ne bo mogel nihče ničesar očitati, ako se ta poskus ponesreči. Mi smo pripravljeni pomagati narodom na njihovi novi poti. Poslali smo jim vabilo in vpričo prisrčnosti, s katero se je vabilo vsepovsod sprejelo, se sme upati, da se bo dosegel na konferenci dober zaključek. Predsednik je ponavljal, da ne bo žrtvoval ameriške narodne neodvisnosti v nobeni točki. Amerika bo mislila sicer najprej nase, toda nikoli ne bo tako egoistična, da bi iskala svojo srečo v nesreči drugih. Amerika bo delala na to, da se bosta dosegla sodelovanje in vzajemna sloga med narodi na poti, ki jih vodi do kraljestva miru, boljšega miru, gotovega in dejanskega miru, v katerem bo lahko človeštvo krepko stopalo svojim vzvišenim ciljem naproti, miru, ki bo omogočil visok polet plemenitim idejam, voditeljicam k idealu, ki nam je vedno bliže in bliže.

Zedinjene države italijanskemu neznanemu vojaku.

WASHINGTON, 27. Republikanec Johnson je predložil kongresu zakonski načrt za podelitev ameriške kongresove sevtinje italijanskemu neznanemu vojaku. Ta svetinja odgovarja italijanski zlati svetinji za hrabrost.

Amerika želi skleniti z Rusijo trgovsko pogodbo.

WASHINGTON, 28. Pomožni odbor za pomoč Rusiji je sporočil Hooverju, da bi Zedinjene države hotele skleniti z Rusijo trgovsko pogodbo slično pogodbama, ki jih je Rusija sklenila z Anglijo in Švedsko.

Odbor je prepotoval pokrajine ob Volgi, ki trpijo vsled pomanjkanja, in Armenijo.

OKROŽNICA

vsem županom Goriške in priključenih okrajev.

Komisarjat za samoupravne posle goriške dežele nam je doposlal naslednjo okrožnico:

Ekscelenca g. Raineri, minister za osvobojene dežele, mi je brzojavil dne 22. oktobra 1921, **da je rok za vlaganje prošenj za vojno odškodnino podaljšan.**

Brzojavka se glasi:

»Komendator Petarin,
komisar za samoupravne posle,
Gorica

»Objavi se odlok gledè podaljšanja roka za vlaganje prošenj za vojno odškodnino v novih deželah do 31. decembra 1921. Uverjen sem, da Vaše Blagorodje ukrene vse, da se ne bo zahtevalo še enkratno podaljšanje, ki se ne bo moglo več dovoliti. Minister za osvobojene kraje Raineri«.

S tem ukrepom je osrednja vlada ugodila eni največjih zahtev našega ljudstva, ki mu je na ta način omogočeno, da napravi vse potrebne korake gledè povračila vojne škode v roku, ki mora zadostovati za točno izpopolnitev ter popolno opremo vseh tozadevnih vlog.

Vse župane pozivljam, da obvestijo svoje občane, da je vlada dovolila podaljšanje povsem izredno, upoštevaje posebne razmere, v katerih se nahaja naša dežela. Dolžnost oškodovancev je torej, da v polni meri izrabijo podaljšanje roka za vlaganje prošenj za vojno odškodnino ter da z vso vnemo in resnostjo nemudoma sestavijo tozadevne vloge, da zberejo vse listine, ki so potrebne kot priloge prošnjam, ter da prošnje same, popolnoma opremljene, takoj vložijo.

Po 31. decembru 1921 se rok ne podaljša več pod nikakim pogojem. Vsled tega se morajo predložiti vse naznanitve vojnih škod v popolnem redu, to je opremljene z vsemi predpisanimi listinami nepreklicno **do 31. decembra 1921.**

Naročam vsem županom, da obvestijo o vsebini pričujoče okrožnice čim širše kroge prizadetih ter da po potrebi tudi osebno razložijo njen pomen takim oškodovancem, ki je niso v stanu sami razumeti. Pričakujem od vseh županov poročila, da so o tej novi odredbi gledè vojne oškodnine obveščeni vsi občani.

Komisar za samoupravne posle goriške dežele
Dr. Pettarin.

Dnevne vesti

Čitateljem. Novi podlistek, in sicer «Svečica na grobu» iz peresa Kr. Šandora Gjalskega se bo pričel objavljati v nedeljo, 30. t. m.

Ozadje dogodkov povodom kraljevega obiska na Tirolskem. V nekem dopisu iz Bocna trdi rimska «Tribuna», da je bila abstinenca južno tirolskih Nemcev povodom kraljevega obiska izsiljena in da ni nikakor odgovarjala resničnemu razpoloženju med južno tirolskimi Nemci. Povsodi da so kralja navdušeno pozdravljali, tako v mestih, kakor po deželi. Tudi večina županov je bila za udeležbo. Besneli pa so pangermani onkraj Brennerja. Innsbrucker Nachrichten» so pisale, da so v Meranu — «preko mej dostojnosti» — pozdravili kraljevo dvojico zato, da si pridobe naklonjenost italijanske vlade, da bi Meran namesto Bocena postal glavno mesto ozemlja ob zgornji Adiži. Pa tudi v velikonemškem Bocenu da ni bilo razpoloženje tako, kakor so trdili nemški listi. Sklep za abstinenco ni izhajal iz iskrenosti in prepričanja. Kot dokaz zato prinaša rimski list sledeče podatke iz «ozadja dogodkov.» Na predvečer prihoda kraljevega se je vršil sestanek, ki so se ga udeležili 4 poslanci in predstavniki raznih interesov in političnih udruženj v mestu. Za udeležbo pri sprejemu so govorili posl. Walser, poslanec von Toggenburg, predstavnik hoteljerjev Stafler. Prvi je naglašal, da ne kaže upirzajati nevljudnosti napram kralju, ki je vzvišen nad politična vprašanja in strankarske spore. Drugi je izvajal, da se ne sme nekavalirsko postopati že zato, ker prihaja tudi kraljica. Tretji pa je povdarjal, da treba misliti na bolj konkretne stvari in na gospodarske interese, ki se ne smejo žrtvovati radi abstraktnega nacionalizma. Temu mnenju se je pridružil tudi poslanec Tinzl. Proti je nastopil s srditim govorom le četrti poslanec Nicolussi, dasi je iz stare italijanske rodbine, ki je menil, da udeležba poslancev na sprejemu ne bi bila opravičena na noben način. In to pangermansko mnenje Nicolussija je zmagalo . . .! Te navedbe «Tribune» «iz ozadja» beležimo le po dolžnosti kronistov in jih sprejemamo z vso rezervo že zato, ker trdijo, da so isti ljudje, ki so bili za udeležbo, odločili za — neudeležbo! Stvar nam nekam čudno zveni. Saj so bili vendar na sestanku inteligentni in zreli možje!

Iz Zamaska pri Pazinu. Protest proti novemu davku na vino. Iz Zamaska smo prejeli sledeči protest proti novemu davku na vino: Mi vlastnoručno i križem podpisani gospodari i vinogradari porezne občine Zamask, mjestne občine Pazin najodlučnije prosvjedujemo proti uvedenju novoga pokrajinskoga poreza na vino, koji znači ogromnu štetu za svakoga vinogradara pojedinca a i za istarsko vinogradarstvo uobče i posebno za našu občinu gotovu propast našu, jer je vino jedini poljedelski proizvod, na koji se možemo oslanjati i koji nam je jedina izključiva pomoć, da možemo zadovoljiti državljanskim dužnostima u novcu. — Zamask, dne 13. oktobra 1921. — (Sledi 45 podpisov domačih občinarjev.

Engelmanovo slavlje. Kakor že včeraj javljeno, odkrije šentj. Čitalnica dne 1. novembra spomenik pokojnemu predsedniku V. Engelmanu. Sporedpa je bil včeraj po neljubi pomoti napačno sporočen. Popravljamo ga torej: Zjutraj ob 10. uri predpoldne: Komemoracija v dvorani «Del. kons. društva». Popoldan ob 3. uri: Odkritje spomenika oziroma izročitev poslednjega družini pokojnika. Odbor.

Avtomatična prižigala. Finančni inspektorat objavlja, da je s 1. t. m. stopil v veljavo kr. odlok od 21. avgusta 1921. štev. 1229, po katerem sta uvažanje in izdelovanje avtomatičnih prižigal v h kraljestvu anektiranem ozemlju prepovedani. Inspektorat opozarja posestnike avtomatičnih priprav za prižiganje, da je začel teči rok za novo pečatenje priprav že 1. t. m. in da poteče s koncem oktobra ter da se ne bo podaljšal. Pečatenje se vrši za Julijsko Benečijo pri uradu za cementiranje v Trstu. Inspektorat priporoča, naj se posestniki takih priprav v izogib strogim kaznim pravočasno, t. j. do 31. t. m., zglasijo v gori imenovanem uradu.

Šolski prazniki. Generalni civilni komisariat naznanja: V šolskem letu 1921—22 se bodo obhajali poleg nedelj še sledeči šolski prazniki: 1. novembra (dan vseh svetnikov); 2. novembra (vernih duš dan); 4. novembra (narodni praznik); 11. novembra (rojstni dan Nj. V. kralja); 21. novembra (Mati Božja zdravja); 8. decembra (Brezmadežna Devica); od 24. do 27. decembra (božični prazniki); 1. januarja 1922 novo leto); 6. januarja (sv. Trije Kralji); 9. januarja (obhajanje spomina na smrt V. E. II.); 28. februarja (zadnji dan pusta); 1. marca (pepelnična sreda); 25. marca (Oznanilo Brez. Dev. M.); od 13. do 20. aprila (velika noč); 1. maja; 25. maja (vnebohod); 5. junija (binkošti); 15. junija (sv. Rešnje Telo); 29. junija (sv. Peter in Pavel); in dan svetnika, ki je patron odnosnega kraja.

Kr. visoka trgovska šola v Trstu. Povodom prve obletnice svoje povzdige v visoko šolo je izdal tukajšnji zavod «Revoltella» spominsko brošuro s sledečo vsebino: 1. Trgovski visoki študij v Italiji. 2. Trgovski visoki študij v Trstu. 3. Učni red in predpisi za dijake. 4. Nameščanje lavreatov trgovskih višjih zavodov. 5. Statistika vpisanih dijakov v letu 1920—21. Poleg tega vsebuje knjižica obvestila o sestavi uprave zavoda in profesorskega kolegija ter zakon od 20. marca 1913, št. 268 o trgovskih visokih šolah in trgovskem študiju v Italiji.

Stavka kovinarjev iz ladjedelnic traja dalje ter kaže, da se bo razširila še na druge kategorije kovinarske stroke.

Pevsko društvo «Zastava» v Lonjerju priredi jutri 30. t. m. veselico. Začetek ob 4. uri popoldne. Na sporedu so razne pevske točke, Krekova igra v treh dejanjih «Tri sestre» in šaloigra «Kaznovani šaljivec» v enem dejanju. Med sporedom svira narodna godba iz Boršta. Po veselici prosta zabava.

Čisti dobiček je namenjen za društvene potrebščine, predvsem za ureditev društvene knjižnice. Društvo je imelo v tem letu težko borbo za svoj obstanek, a je kljub temu vršilo skozi celo dobo svojo dolžnost, vsled česar se pričakuje od strani slav. občinstva obilna udeležba.

Bivše salezijanske gojence prisrčno pozdravlja in prosi njihove sedanje naslove v svrho vabila k sestanku na Rakovniku Al. Val. Kovačič, duhovnik sal. družbe sedaj na Rakovniku v Ljubljani.

Mladinsko društvo »Prosveta« (pod okriljem škedenjskega dram. krožka) nastopi jutri, v nedeljo, 30. t. m. v znani dvorani v Škednju. Ker je vzpored zanimiv in ker gre čisti dobiček za dvorano v Škednju, se nadeja mnogoštevilne udeležbe — odbor.

Tržaško kolesarsko društvo «Balkan», poroča svojim članom, da se lahko udeleže cestne kolesarske dirke v Vrtojbi v nedeljo, dne 30. t. m. Zglase naj se bodosi pri tajniku ali pa pri blagajniku openskega odseka. Ponovno pozivljamo vse one, ki niso še vrnili nabiralnih pol, da to **nemudoma storé.** Člani so naprošeni, da poravnajo članarino pri predsedniku ali pri tajniku.

* **Mladinsko društvo «Prosveta»** vabi člane in članice na izredni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, 30. t. m. ob 10. uri v navadnih prostorih. Odbor.

* **Mladinsko društvo «Prosveta».** Sestanek članov v soboto ob 8. uri zvečer v starih prostorih.

Društvo državnih upokojencev. Predsedstvo društva vabi vse državne upokojence, civilne in vojaške, vdove in sirote, vštevši železničarje na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo 30. t. m. ob 9 in pol v ulici Carducci 12, I. v dvorani Roma. Priporoča se mnogoštevilna udeležba, ker gre za predmet življenske važnosti.

Konsumno društvo v Rojanu. Odbor ponovno opozarja na izredni občni zbor, ki se bo vršil jutri 30. t. m. ob 10. uri predpol. in prosi za obilno udeležbo.

Pevsko društvo «Ilirija» pri Sv. Jakobu naznanja, da bo imelo svoj redni občni zbor **n e v n e d e l j o 30. t. m.,** temveč **v nedeljo 6. novembra ob 4. uri popoldne v dvorani DKD.**

Vaditeljski zbor telovadnega društva «Sokol», Vrdela bo imel jutri, **v nedeljo 30. t. m.** točno ob 10. uri redno zborovo sejo. Udeležba je obvezna za vse vaditelje, vad. pomočnike in vad. vajence. Zdravo! Načelnik.

Iz tržaškega življenja

Štirje tržaški izletniki v sto metrov globoki Noetovi jami pri Nabrežini. V sredo ob prvih jutranjih urah je odšlo iz Trsta v Nabrežino pet mladeničev. Mladeniči so se bili podali v Nabrežino z namenom, da si ogledajo notranjost sto metrov globoke Noetove jame, ki leži nedaleč od nabrežinskega kolodvora. Ker pa niso imeli pri sebi potrebnih priprav, so rabili kakih sto metrov dolgo vrv, po kateri sta splezala najprej dva močna mladeniča v globoki in nevarni prepad. Mladeniča, misleč, da je jama globoka kakih 40—50 metrov, sta se pogumno spuščala po vrvi navzdol. Bila sta že kakih petdeset metrov globoko, ko jima zmanjka moči. Počivala sta par minut. Nato sta nadaljevala nevarno pot v prepad. Kakih 10 metrov nad globino sta mladeniča popolnoma obnemogla in padla v dno.

Četrt ure pozneje sta se spustila druga dva mladeniča po isti vrvi v prepad. Toda doletela ju je ista usoda, kot prva dva.

V jami sta ležala prva dva ranjena, tretji je ležal v nezavesti; le četrti se je pri padcu samo lahko poškodoval. Poslednji videč, da ni od nikoder rešitve, si je dal toliko poguma, da se je lotil plezat iz jame. Med potjo so mu opešale moči. Da ne bi telebnil nazaj v jamo, se je moral zavezati z vrvjo okoli telesa. V takem položaju se je nahajal dobre dve uri. Končno je vendar dospel na vrh, ker mu je pri tem pomagal peti mladenič, ki je stal med tem časom pri jami.

Ostali trije mladeniči, in sicer 29 letni Franc Renneglia, 27 letni Emil Budinič in 25 letni Viljem Ragusa, so bili rešeni ob 11.30 zvečer iz Noetove jame. Mladeniče, ki so se nahajali celih dvanajst ur v jami, so potegnili iz jame tržaški ognjegasci in nekaj članov tržaškega planinskega društva «Alpina delle Giulie.»

Tatinski začasni vodja tvrdke Mohamed El Said Maussa. Svetovna tvrdka Mohamed El Said Maussa, z glavnim sedežem v Aleksandriji v Egiptu, je odprla pred tremi leti v našem mestu podružnico a telališču Vitt. Em. III. št. 45. Podružnico je vodil Tevfik Abnol-Mokann, ki pa je zapustil pred tremi meseci mesto (šel je namreč na Dunaj, kjer je imel izvršiti nekaj nujnih poslov, in prepustil vodstvo podružnice začasno 45 letnemu Albertu Girardiju, stanujočemu v ulici Udine št. 49. Girardi je med tem časom ukradel šest čekov po 100 angleških funtov, vrednih po današnjem kurzu 80.000 lir, in en pisalni stroj.

* * *

Tudi gospodično Marijo Martinolićevo, stanujočo na Borznem trgu št. 3, je pregovoril, da mu je izročila 1500 lir in mnogo raznovrstnega perila.

Tatinski vodja je bil pred včerajšnjim naznanjen policiji. Policija ga zasleduje. Sklepa se, da je pobegnil v Avstrijo.

Vesti z Goriškega

Shod v Dornbergu. Gosp. posl. Ščck priredi v nedeljo, 30. oktobra shod v Dornbergu, da poroča svojim volivcem. Shod prične ob 10. uri predpoldne. Prihitite na shod iz Dornberga in okolice!

Iz Štorij. Kljub jako neugodnim razmeram, ki valdajo v naši vasici, se je vendar posrečilo tukajšnjemu «Kmetskemu izobraževalnemu društvu», da vprizori dne 6. novembra t. l. po večletnem odmoru, prvo prireditev.

S prvim nastopom naših mladih sil upamo da ustrežemo občinstvu, kateremu bo dano par ur poštene domače zabave.

Toliko naznanjamo za sedaj. Spored objavimo pravočasno. Odbor.

Književnost in umetnost

* **KNJIGE «GORIŠKE MATICE».** Knjige «Goriške matice» (1. Dr. Remec: «Naši ljudje». — 2. Dr. Lovrenčič: «Gorske pravljice». — 3. Vel. il. koledar 1922.) **izidejo koncem novembra. Kdor se misli naročiti, naj to stori nemudoma, ker se naročila sprejemajo samo še v soboto od 17—18. in v nedeljo pa od 11—12.** (v ulici S. Francesco 20, I.) — Cena vsem trem knjigam je borih 5 lir. — **Tržaški Jugosloveni storite svojo dolžnost!**

«Echi e Commenti». Izšla je nekar 30. številka znane revije «Echi e Commenti» s sledečo vsebino: Posl. senator prof. A. Loria: «Poročila bank»; posl. sen. E. Faelli: «Italija in Juž. Tirolska»; pos. sen. B. Cirmeni: «Novo pustolovstvo Karla Habsburškega»; dr. Marijan Ratto in prof. Ivan Bonacci: «Zmote v pogodbi o izseljencih z Brazilijo»; prof. adv. Guidon Chialvo: «Zgodovinska Italija in današnja Italija»; Ernest Vercesi: «Konferenca v Benetkah in razvoj srednje Evrope»; Cesar Sobrego: «Počeščenje neznanega vojaka v Italiji»; prof. R. Dalla Volta: «Inflacija in deflacija;» posl. prof. Angiolo Cabrini: «Internacionalni shod delavskih ženskih svez»; posl. prof. Angiolo Cabrini: «Tempelj dela» italijanskih delavcev v New Yorku»; prof. Frančišek Coletti: «Problem brezposelnosti v Ameriki»; Ewghenij Schreider: «Kaj predstavlja ruska komunistična stranka?»; prof. Peter Sfair: «Namen egipčevskih nacijonalistov»; prof. James Agnet in prof. T. C. Giannini: «Železnice švicarske države»; prof. Faust Salvatori: «Kinematografska kriza v Italiji»; prof. T. C. Giannini: «Italijanska trgovska mornarica in prevažanje izseljencev»; E. Bravetta: «Položaj ladijskih najemnin na Angleškem»; prof. Lovrenc Ratto: «Dante in Islam.»

Razen tega vsebuje še bogat finančen pregled in kroniko dogodkov, ki so se odigrali v zadnjih desetih dneh v Italiji in v inozemstvu.

Darovi za nesrečne žrtve v Istri

N. N. iz Alekandrije 15, Mate Grbac 4, Mate Sverko 2, za počastit uspomenu blagopokojnog dr. Sima Kurelić sabralo se u Pazinu 4076 i 30 dinara, sabrano u Pazinu na sajmu 2. kolovoza 342.

Zadnji izkaz: 143.591'05 L in 5705'50 din.
Skupaj: 148.030'05 L in 5735'50 din.

Borzna poročila.

Tečaji

Trst, dne 28. oktobra 1921.

Jadranska banka	175
Cosulich	341
Dalmatia	215
Gerolimich	1530
Libera Triestina	572
Lloyd	1390
Lussino	700
Martinolich	142
Oceania	255
Premuda	345
Tripcovich	280
Ampelea	615
Cement Dalmatia	314
Cement Spalato	272

Tuja valuta na tržaškem trgu:

Trst, dne 28. oktobra 1921.

ogrske krone	3.20— 3.40
avstrijsko nemške krone	—.70— —.85
češkoslovaške krone	25.50— 26.50
dinarji	34.50— 35.50
leji	17.50— 18.50
marke	14.25— 15.25
dolarji	25.20— 25.40
francoski franki	184.25—185.—
švicarski franki	465.— 468.—
angleški funti papirnati	99.60—100.—
angleški funti, zlati	118.— 120.—
napoleoni	96.75— 97.25

MALI OGLASI

IZREDNA PRILIKA! Proda se poročna soba iz belega lesa za L 900, Cohen, via Solitario štev. 1. 2011

AKADEMIČNA PLESNA ŠOLA Campo S. Giacomo 5, dvorana DKD danes od 18—20 za novince, od 20½—24 skupne vaje; v nedeljo od 10—13 skupna šola, zvečer od 19 do 24 plesna zabava. Jos. Bizjak, avt. plesni učitelj. 2012

RIBJE OLJE prve vrste, kemično preiskušeno, v lekarni v Sežani. 53

NOVE postelje za L 95.—, vzmeti L 70.—, žimnice iz volne L 130.—, iz žime L 50.—, ponočne omarice, umivalniki, chiffoniers, omare, pohištvo za sobo in kuhinjo po izredno nizkih cenah. Ulica Fonderia 3, skladišče. 2005

IŠČEM služkinjo za kuhinjo v restavraciji. Barkovlje 42, Spangher. 2006

PRODA SE veliko posestvo v Gročani št. 4, na reški cesti, dve uri oddaljeno od Trsta. Obstoji iz hiše, hlevov, skednja, vodnjaka, travnikov, njiv, gozdov in potrebnega kmetskega orodja. 2008

POZOR! Na Opčinah št. 200, pri cerkvi, v lepi legi, je na prodaj hiša z zemljiščem, hlevom, dvoriščem, vodnjakom in napajališčem, primerna za trgovina. Cene po dogovoru. 2009

SREDSTVO proti infecijskemu kataru v sposlovikih živine, kateri ovira oploditev krav prodaja lekarna v Sežani. 53

2 SODA za belo vino 1 150 in 5 od marsal. 1 1000, vsi iz debelega hrastovega lesa, prodam po ugodni ceni. Carducci 28, I. 2010

POSESTVO, obstoječe iz hiše s petimi prostori, hlevi, kletjo in 33768 m zemljišča se proda. Cena po dogovoru. Prašelj Martin, Dolina 37 pri Trstu. 2007

ČAJ odprt in v zabojčkih po L 1.— prodaja trgovcem in kavarnarjem Srečko Bajt, Idrija. 1744

POZOR! Srebrne krone in zlato po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, Via Madonnina 10, I. 38

SREBRNE KRONE plačam po L 2'05. Povh Alberto urar, via Mazzini št. 46. 1934

SLAMOREZNICE ima na prodaj Maks Križe v Postojni. 2003

LUTZOVE PEČI ima v zalogi in postavlja tudi na dom. Maks Križe, Postojna. 2002

KLOBUKI za gospe, elegantni modeli so na prodaj. Naročila in popravljenja se izvršujejo točno. Modni salon, Corso Garibaldi 15, III. 2198

MLAD trgovski pomočnik, izvežban v železnini in špecerijski stroki, z dobrimi spričevali, išče mesta. Monas Milan, Tupljak p. Pičan. 1977

TRBOVELJSKI premog za peči in štedilnike L 32.— za 100 kg. Cocks iz tržaške plinarne L 40.— za 100 kg. Daniele Pillin, Corso štev. 25, telefon 13-06. 1987

TESTENINE, vino, vermut, marsala, tropinovec, konjak, rum, crema-marsala, Fernet-Branca, janež, menta, Strega, čokolada, biškoti, sladkor, karbid, sirupi, vse v zalogi Avgust Pavanetto v Sežani št. 143. 1922

KUPUJEM srebrne krone in zlato, plačam več kot vsak drugi. ulica Valdirivo št. 36, II. 1827

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, oref, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 44

ZAHVALA.

Občni zavarovalnici (Assicurazione Generale) v Trstu se najtopleje zahvaljujem za točno in pošteno izplačilo škode, povzročene mi po požaru.

Repentabor-Dol, 25. oktobra 1921.

874 **Viktorija Ravbar.**

†

Potrti neizmerne globoke bolesti a klanjajoča se volji Vsemogočnega javljam v lastnem in v imenu vseh sorodnikov prijateljem in znancem pretužno vest, da je moja predraga mama

Franja vd. Živec
roj. Ferjančič

danes zjutraj, ob 6. uri, po kratki bolezni, v 74. letu svoje dobe, nenadoma v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v nedeljo, 30. oktobra ob 10.30.

SKOPO, 28. oktobra 1921.

(875) **Fani Živec,** učiteljica.

†

Potrti neizmerne žalo ti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nepozabni soprog, oče, tast, stari oče, gospod

JOSIP PRELC

po kratki in mučni bo ezni previden s sv. zakramenti mirno v Go podu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 30. t. m., ob 10. uri iz hiše žalosti Sv. Marija Magdalena zgornja št. 553 (postaja Sv. Ana) v cerkev sv. Jakoba.

TRST, 29. oktobra 1921.

Margerita, soproga. — **Marija,** hči. — **Štefan,** brat. — **Josip,** zet — **Franc Gombač,** (odsoten) zet. — **Marija, Rajko, Lidija, Ana, Pino, Danilo, Milan, Milena,** vnuki in ostali sorodniki.

876

Novo pogrebno podjetje, Trst, Corso V. E. III. št. 47

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

Zdrava učiteljica

se sprejme takoj k boljši rodbini v Jugoslaviji za podučevanje treh deklic pod desetimi leti. Muzikalično naobražene imajo prednost. Hrana in stanovanje istotam, plača po dogovoru. — Naslov pri upravništvu. 873

Inserirajte v „Edinosti“

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom,

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca štev. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Št. telef. 25-67.